

Prešernov spomenik, Prešernova cesta, Prešernova brigada, Prešernovo gledališče, Prešernova družba... Saj se zdi, da nas pesnikovo ime spremlja na vsakem koraku. Tudi Prešernove nagrade podeljujemo! Prešernove proslave pripravljamo!

Sam se veliko bolj kot za spomenik, cesto, brigado, družbo, gledališče, proslavo, nagrado... zavzemam za Prešernove Poezije. Za knjigo pesmi! Zaradi te knjižice poimenujemo ulice, brigade, šole, založbe, nagrade s pesnikovim imenom. Če nas kaj identificira, določa, karakterizira, je to knjiga Prešernovih pesmi. V šoli so nas učili, da je Stritar zatrjeval, da bo na sodni dan dovolj, če bo naš narod pokazal knjižico Prešernovih pesmi...

O Prešernu so govorili mnogi. Lepo in grdo! Pametno in neumno! Po smrti tako rekoč vsi s spoštovanjem in ponosom. Slovenci smo namreč mojstri, da svojim sodobnikom zagrenimo

Pesnik in mi

življenje, kolikor je le mogoče; po smrti svojih velikih mož pa se znenada očistimo, pokesamo in jih začnemo slaviti. Včasih celo preglasno in prepatetično, samo da bi skrili slabo vest.

Podobno je bilo s Prešernom. Prisivajali so si ga rdeči in črni, modri in beli, stari in mladi, levi in desni, doma in na tujem, verni in neverni... Vsi so našli v njem sebe... Prešeren je torej več kot naša trenutna prepričanja in razpoloženja. Mnogi so ga razlagali, citirali, recitirali, interpretirali... Pisali o njem drame, opere in scenarije, povesti in romane. Toda njegova prava podoba je skrita v knjižici Poeziji, ki so izšle skoraj natanko pred 140 leti in potem doživeli nič koliko ponatisov in izdaj. V letu 1847 je bilo natisnjenih 1200 izvodov, torej kar precej več, kot natisnemo knjige pesmi danes. Kakor piše v letošnjem Prešernovem kalendarju dr. Janko Moder, so v dveh letih prodali 318 izvodov, kar navsezadnje ni tako malo, če pomislimo na tedanji krog Slovencev z bralnimi navadami.

Pravi Prešeren torej ni tisti s proslav, iz govorov kulturnih politikov, iz uvodov v zbirke, iz šolskih klopi... Pravi Prešeren je skrit v Poeziji, smo rekli.

Resnično lahko upam, da ni slovenskega doma, kjer bi ne bilo mogoče najti Prešernovih Poezij. Če je kje tak dom, naj si to knjigo vendar čimprej omislijo. Če hočemo srečati pravega, svojega Prešerna, moramo spet brati njegove pesmi. Ni slabo vedeti, kaj so rekli o Prešernu Levstik, Cankar, Pirjevec, Kidrič, Slodnjak, Rupel, Kos, Vidmar, Ziherl, Kreft... Toda brez tega je mogoče živeti, ni pa mogoče brez Prešernove pesmi. Ali zna vsak Slovenec vsaj eno Prešernovo pesem na pamet? Ali je mogoče, da je ne zna? Zaljubljeni bojo v njegovi ljubezenski pesmi našli svojo ljubezen. Razočarani svoje razočaranje! Obupani svoj obup. Prešerni svojo prešernost! Zafrkljivi svojo zafrkljivost! Možati svojo možatost! Matere svoje materinstvo! Prešerna ni prav nič potrebno aktualizirati, prirejati, posodabljati... Tak kot je, je tudi naš današnji.

Prav je, da prirejamo proslave, da imamo kulturne dneve, da podeljujemo Prešernove nagrade, toda če ne bomo brali Prešernove pesmi, bomo papagaji... In če bomo brali Prešerna, bomo prebrali še kaj drugega. Ali je mogoče, da narod, ki ima Prešerna, ne prebere na leto ene cele knjige?

**Kranjc, ti le dobičke iščeš,
bratov svojih ni ti mar,
kar ti bereš, kar ti pišeš,
mora dati gotov dolar!**

Tako je potarnal pesnik nad svojimi rojaki, to do neke mere drži tudi za nas. Danes smo se v družbi lepo razdelili na neposredne proizvajalce, ki delajo »gotov dolar« in na porabnike tega denarja, na učitelje, igralce, pisatelje, zdravnike, znanstvenike, ki baje »obremenjujemo« neposredne proizvajalce... To je slaba delitev naroda. Tudi Prešeren ni s svojimi pesmimi delal »gotovega dolarja«, pa je vendar utemeljil slovenski narod bolj kot vsi rokodelci in oratarji tistega časa... Vsi smo del enega naroda in ene družine narodov. Morda je danes pravi čas, da namesto časopisa, televizije, govorov, proslav, nagrad... pomislimo na tistega, ki je s svojim delom sploh sprožil vse te manifestacije in vzamemo v roke njegovo knjigo ali se spomnimo na njegovo pesem, če jo znamo na pamet. Pravega Prešerna, namreč, ne bomo našli na proslavah, našli ga bomo v 140 let starih Poezijah... Najti pa ga mora vsak sam, brez posrednikov! Tone Partljič

Zveza komunistov ne bo vodilna sila s tem, da bo s svojo oziroma državno birokracijo monopolistično vladala družbi. Vodilna sila je lahko samo, če je sposobna, rekel bi, videti najdlje, če je sposobna kazati na poti razvoja, ki so objektivno zgodovinsko neizogibne, to se pravi, če je najnaprednejša in najbolj dinamična ustvarjalna sila družbe, in sicer tako na področju teorije in ideologije kakor tudi na področju družbene prakse oziroma uporabe te teorije in ideologije v praksi. Takšno svojo vlogo bo Zveza komunistov potrjevala samo v praksi, to pa pomeni, če ji uspe najti način, da pridobiva zaupanje delovnih ljudi in vseh socialističnih in demokratičnih sil v to, da je pot, na katero opozarja, prav tista pot, ki utrjuje družbeni položaj delavskega razreda, delovnega človeka in občana sploh. V vsakdanji praksi mora dokazovati, da je to hkrati pot, ki postopoma, a nenehno krepi in zboljšuje socialni, ekonomski in kulturni položaj delovnih ljudi in občanov, njihovo osebno svobodo ter demokratične in humanistične odnose v družbi sploh. S tem postaja Zveza komunistov ena od nenadomestljivih kohezijskih sil in bistven sestavni del samoupravljanja delovnih ljudi, notranja gonilna sila mnogoterih progresivnih interesov samoupravnih skupnosti, izraženih v delegatskem sistemu.

EDVARD KARDELJ (27. 1. 1910–10. 2. 1979)

Največ sveta otrokom slisi Slave,
tje homo naši pol, kjer nje sinevi
si prosti voljo vero in postave.

DOGOVORI

GLASILO SZDL LJUBLJANA CENTER

Leto XIV – 3. februar 1987

Štev.: 2 BREZPLAČNO

Po dobrem začetku počasnejša rast

Čeprav bo šele februarsko sprejemanje zaključnih računov dalo dokončno podobo gospodarskih dosežkov leta 1986, je na podlagi do sedaj razpoložljivih podatkov že mogoče potegniti sklep, da smo v Centru od gospodarske letine minulega leta dobili manj, kot smo se nadejali. Pravzaprav bi mogli kot edini nesporni uspeh šteti to, da nobena organizacija združenega dela ne bo izpisala zaključnega računa z rdečimi številkami.

Povedati kaže, da se je lansko leto začelo razmeroma dobro, saj smo takorekoč v vseh kazalnikih gospodarske dejavnosti dosegali solidne stopnje. Žal pa je začetni zagon kmalu popustil. Še več. V gospodarskih rezultatih se je iz meseca v mesec izkazovalo vse večje zaostajanje za resolucijskimi načrti in trditi smemo, da je za leto 1986 značilna stabilna težnja nazadovanja gospodarske rasti. Tako je na primer obseg industrijske proizvodnje lani upadel za šest odstotkov, čeprav so resolucijska predvidevanja omanjala enoodstotno rast. Vzrok za to gre pripisati večjemu izpadu proizvodnje v obeh tozidih KTL (za 10 odstotkov), kjer so imeli probleme s prodajo svojih izdelkov na tuji trg, deloma pa so imeli opraviti s posledicami prestrukturiranja proizvodnje. Manjšo proizvodnjo so zabeležili tudi v Tiskarni Kresiji (za 20 odstotkov manj), v Elektromedicini (za 3 odstotke manj) in v Mesni industriji (za 3 odstotke manj).

Nič bolj zadovoljni ne moremo

biti z dogajanjem na področju blagovne menjave s tujino. Tu smo si zastavili za cilj 8-odstotno rast skupnega izvoza, vendar smo, po podatkih za 11 mesecev, dosegli le 2-odstotno rast, pri čemer pa bo celoletni rezultat najbrž še slabši, saj je bil december izvozno zelo neuspešen mesec. Pač pa se je nad pričakovani okrepil uvoz, ki je v tem obdobju dosegel 22-odstotno rast. Hkrati s neugodnimi izvozno-uvoznimi gibanji se je slabšalo tudi razmerje med konvertibilno in klirinško blagovno menjavo.

V kakšnih razmerah je v letu 1986 poslovalo gospodarstvo, oziroma, kakšen je bil njegov položaj, povedo veliko podatki o njegovi reprodukcijski in akumulacijski sposobnosti. Kljub deklaracijam o potrebi po razbremenjevanju gospodarstva le-to slejko prej razpolaga z vedno manjšim delom ustvarjene vrednosti. Tako podatki, ki sicer segajo le do konca tretjega trimesečja, kažejo, da se je delež akumulacije v dohodku OZD zmanjšal za 28,3 odstotka

v primerjalnem obdobju leta 1985 na 25,8 odstotka v letošnjem letu. Do konca leta pa se je ta delež še nekoliko znižal. Pri tem povejmo, da je resolucija za leto 1986 določila ohranitev akumulacijske sposobnosti na ravni leta 1985.

V letu, ki je postreglo z doslej najvišjo stopnjo inflacije pri nas, so bili osebni dohodki tista ekonomska kategorija, ki je najbolj svojeglavo ubirala svoja pota, ne meneč se za resolucijske opredelitve in produkcijske učinke. Rast osebnih dohodkov je namreč v letu 1986 prerasla golo željo po sledenji inflaciji. V naši občini so v enajstih mesecih porasli kar za 124 odstotkov, kar je več od inflacije, ki je ocenjena na okoli 100 odstotkov. Glede na podatke o obsegu proizvodnje in prodajnih učinkih pa je logično sklepati, da gre za rast osebnih dohodkov, ki nimajo pokritja v realni rasti dohodka.

Ob naštevaniu bolj ali manj nerazveseljivi ugotovitev o gospodarskih dosežkih v minulem letu, kaže vendarle pripomniti, da so se ob tem odvijali tudi nekateri pozitivni procesi. Zlasti se kot uspešna kaže večina procesov prestrukturiranja proizvodnih programov industrijskih delovnih organizacij. Te so se s svojo ponudbo novih izdelkov že uspešno vključile v izvoz.

JANEZ KUKOVICA